

42 Księstwo Warszawskie

WYMAGANIA WYNIKAJĄCE Z PODSTAWY PROGRAMOWEJ

XXIX. Epoka napoleońska.

Uczeń:

- 3) przedstawia przykłady zaangażowania się Polaków po stronie Napoleona;
- 4) charakteryzuje genezę, ustrój i dzieje Księstwa Warszawskiego.

XXIX. Epoka napoleońska.

Uczeń spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

- 2) przedstawia przebieg wojny 1809 r. na ziemiach polskich.

CZAS ZAJĘĆ

1 godzina lekcyjna

CELE LEKCJI

Uczeń:

ZNA

- daty: 1807, 1809, 1812, 1815
- postaci: Józefa Poniątkowskiego, Fryderyka Augusta I
- postanowienia pokoju w Tylży
- warunki pokoju w Schönbrunn
- bitwy z udziałem Polaków w czasie wojen napoleońskich

ROZUMIE

- pojęcie: traktat w Schönbrunn
- powody utworzenia Księstwa Warszawskiego
- okoliczności likwidacji Księstwa Warszawskiego

POTRAFI

- wskazać na mapie Księstwo Warszawskie
- omówić ustrój Księstwa Warszawskiego
- przedstawić sytuację społeczną w Księstwie Warszawskim
- omówić gospodarkę Księstwa Warszawskiego
- wskazać skutki kongresu wiedeńskiego dla sprawy polskiej

I. WPROWADZENIE

Podajemy temat i główny cel lekcji.

II. ROZWINIĘCIE

Prosimy uczniów o przypomnienie:

- Kiedy powstały Legiony Polskie?
- Jakie oddziały zostały utworzone przez generała Jana Henryka Dąbrowskiego w 1806 r.?

Wskazujemy, że jesienią 1806 r. armia Napoleona Bonaparte pokonała Austrię i Prusy, a następnie wkroczyła na ziemie polskie. Polecamy uczniom, aby przeczytali podrozdział *Pokój w Tylży i utworzenie Księstwa Warszawskiego* (s. 444–445). Następnie zadajemy pytania:

- W jakiej bitwie w 1807 r. oddziały księcia Józefa Poniatowskiego pomogły Francuzom pokonać wojska rosyjskie?
- Co skłoniło Napoleona Bonaparte do utworzenia państwa polskiego?
- Jakie były postanowienia pokoju w Tylży?
- Kto miał objąć władzę w Księstwie Warszawskim?
- Dlaczego w nazwie państwa nie uwzględniono słowa *polski*?
- Z jakich ziem składało się Księstwo Warszawskie? (Prosimy o wskazanie tego obszaru na mapie **m6**, s. 448).

Mówimy, że na podstawie konstytucji francuskiej została przygotowana konstytucja Księstwa Warszawskiego. Dzielimy klasę na trzyosobowe grupy i rozdajemy karty pracy. ▶

Na podstawie podrozdziału *Konstytucja i ustroj Księstwa Warszawskiego* (s. 445–447) oraz tekstu źródłowego (**m4**, s. 446) uczniowie wykonują zadania 1 i 2. Potem omawiamy je z uczniami i zadajemy pytania:

- Jakie elementy konstytucji Księstwa Warszawskiego były inspirowane Konstytucją 3 maja?
- Kto dowodził armią Księstwa Warszawskiego?
- W jaki sposób Księstwo Warszawskie było zależne od Francji?

Wyjaśniamy uczniom, że z powstaniem nowego państwa wiąże się często zmiana sytuacji społecznej i gospodarczej. Dzielimy klasę na czteroosobowe zespoły i polecamy im wykonanie zadania. Na podstawie podrozdziału *Sytuacja społeczno-gospodarcza w Księstwie Warszawskim* (s. 447–449) uczniowie mają zaprezentować za pomocą mapy mentalnej społeczeństwo i gospodarkę Księstwa Warszawskiego. Mogą rozrysować swoje mapy na dużych arkuszach papieru albo w aplikacji **miMind**. Po wykonaniu zadania omawiamy je z uczniami.

Zwracamy uwagę na fakt, że po utworzeniu Księstwa Warszawskiego Polacy nadal walczyli u boku Napoleona. Dzielimy klasę na trzy grupy i przekazujemy im instrukcje. ▶

Grupa I

Przeczytajcie podrozdział *Wojna z Austrią w 1809 r.* (s. 449) oraz opis obrazu (**m7**, s. 449). Następnie, korzystając z aplikacji **Quik**, omówcie udział Polaków w wojnie z Austrią. Zwróćcie szczególną uwagę na:

- znaczenie bitwy pod Raszynem,
- działania Polaków w Nowej Galicji,
- postanowienia pokoju w 1809 r.

Grupa II

Przeczytajcie podrozdział *Udział Polaków w wyprawie na Moskwę* (s. 450–451) oraz podpisy do ilustracji (**m8** i **m9**, s. 450 i 451). Następnie, korzystając z aplikacji **Quik**, omówcie walkę Polaków u boku Francji w wyprawie na Moskwę. Zwróćcie szczególną uwagę na:

- ▶ plany cara Rosji i Napoleona wobec Polaków,
- ▶ liczbę żołnierzy walczących po stronie Francji,
- ▶ skutki wyprawy na Moskwę dla Polaków.

Grupa III

Przeczytajcie podrozdział *Likwidacja Księstwa Warszawskiego* (s. 451) oraz podpis do ilustracji (**m9**, s. 451). Następnie, korzystając z aplikacji **Quik**, omówcie wydarzenia, które doprowadziły do likwidacji Księstwa Warszawskiego. Zwróćcie szczególną uwagę na:

- ▶ stosunek Polaków do Napoleona po klęsce wyprawy na Moskwę,
- ▶ działania Rosjan na terenie Księstwa Warszawskiego w 1813 r.,
- ▶ postanowienia kongresu wiedeńskiego w sprawie polskiej.

Po wykonaniu zadania grupy prezentują swoje prace na forum klasy.

III. PODSUMOWANIE

Prosimy uczniów, aby dokończyli na kartkach następujące zdania:

- ▶ Księstwo Warszawskie było...
- ▶ Napoleon Bonaparte stał się dla Polaków...

Następnie wszyscy przyklejają kartki na tablicy, po czym rozpoczynamy omawianie zaproponowanych odpowiedzi.

METODY KONTROLI

Uczniowie wykonują zadanie na stronie flippity.net. ▶

PRACA DOMOWA

Czy Księstwo Warszawskie było spełnieniem dążeń Polaków? Uzasadnij odpowiedź.